

UNIVERZITET CRNE GORE FILOLOŠKI FAKULTET			
Primljeno	05.05.2023.		
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
03	983		

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filološkog fakulteta od 17. 12. 2021. godine imenovana je Komisija za ocjenu master rada pod nazivom *Problemski pristup romanu „Na Drini ćuprija“ u srednjoškolskoj nastavi književnosti*, kandidatkinje Andrijane Vidović, Studijski program za crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti, u sljedećem sastavu: prof. dr Vesna Vukićević Janković, članica, prof. dr Draško Došljak, član i prof. dr Dušanka Popović, mentorka. Komisija Vijeću Filološkog fakulteta podnosi izvještaj o ocjeni master rada.

IZVJEŠTAJ O OCJENI MASTER RADA

Master rad pod nazivom *Problemski pristup romanu „Na Drini ćuprija“ u srednjoškolskoj nastavi književnosti* kandidatkinje Andrijane Vidović, sadrži 66 stranica i, u skladu s *Pravilima studiranja na master studijama Univerziteta Crne Gore*, sačinjen je od sledećih poglavlja: apstrakt na engleskom jeziku, predgovor i sadržaj, nakon čega slijede poglavlja: *Uvod, Teorija problemske nastave, Problemski pristup na času književnosti, Metodologija istraživanja, Rezultati istraživanja i rasprava, Predlog primjene problemskog pristupa u romanu „Na Drini ćuprija“, Zaključak i Literatura*. U prilogu se nalazi anketni upitnik korišćen za realizaciju ankete usmjerene na prikupljanje podataka o primjeni problemskog pristupa u interpretaciji romana u srednjoj školi, namijenjen profesorima koji nastavu književnosti izvode na tom obrazovnom nivou.

U cjelini *Uvod* kandidatkinja je dala kratak pregled rada predstavljajući specifičnosti problemskog pristupa književnoumjetničkom djelu – romanu, posebno ističući njegovu zasnovanost na učenju putem rješavanja problema i razvoju kritičkog mišljenja, kao i podsticaj na samostalno istraživanje i stvaralaštvo. Takođe, razmotrila je povezanost ovog pristupa s teorijskim utemeljenjem aktuelnih predmetnih programa za realizaciju nastave maternjeg

jezika i književnosti u srednjim školama zasnovanim na konstruktivističkoj teoriji učenja, kao i uslovljenost društvenim kontekstom u kojem stasavaju mlade generacije, satkanim od mnogih izazova među kojima prednjači savremena tehnologija (čitanje elektronskih tekstova, hipertekstova, kratkih formi na društvenim mrežama i sl.) utičući na sposobnost dubinskog čitanja i, uopšte, čitalačkih izbora i čitalačkih sposobnosti mladih. Takve okolnosti kandidatkinja ističe kao jedan od podsticaja da ispita da li se i kako navedeni pristup primjenjuje u nastavi književnosti u srednjim školama, fokusirajući se na djelo školske lektire – roman „Na Drini ćuprija“ i sve njegove posebnosti. Kao razlog za izbor ovog djela kandidatkinja navodi njegovu sveltremenu koncepciju koja pruža obiman materijal za problematizovanje brojnih životnih tema i okolnosti – od istorijskih događaja, preko likova i njihovih sudbina do susreta različitih kultura i vjera sažetih u hronotop navedenog romana.

U prvom poglavlju *Teorija problemske nastave*, autorka predstavlja problemsku nastavu, poredeći je s dogmatsko-reproduktivnim metodičkim sistemom kao njenim antipodom, ističući njene prednosti, faze i strukturu časa zasnovanog na takvom obliku učenja i pozivajući se, pritom, na relevantne autore i istraživače. U istoj cjelini daje pregled i ostalih metodičkih sistema koji se efikasno mogu primjenjivati u nastavi književnosti (interpretativno-analitički, problemsko-stvaralački, korelacijsko-integracijski, sistem programirane nastave, učenje otkrivanjem i stvaralaštvo u nastavi), a čiji elementi se, u neposrednoj realizaciji programskih ishoda, često prepliću, čineći nastavu dinamičnom i zanimljivom.

U drugom poglavlju *Problemski pristup na času književnosti* kandidatkinja se fokusira na opis primjene ovog pristupa u nastavi književnosti navodeći modele motivacije učenika za čitanje književnoumjetničkih djela, načine stvaranja problemske situacije, lociranja i definisanja problema, formulacije istraživačkih zadataka i predstavljanje rezultata do koji su učenici, u procesu rješavanja istaknutog problema u svom istraživčkom radu, došli.

U trećem poglavlju *Metodologija istraživanja* precizirani su predmet i cilj istraživanja, hipoteza i istraživačka pitanja, predstavljen istraživački korpus, vrste i metode istraživanja, kao i načini obrade i interpretacije dobijenih podataka.

U četvrtom poglavlju *Rezultati istraživanja i rasprava* grafički su prikazani rezultati kvantitativnog istraživanja i razvijena diksusija o svakom pojedinačnom pitanju. Pitanja su se

odnosila na učestalost primjene problemsko-stvaralačkog sistema u nastavi književnosti, procjenu i rangiranje efekata ovog pristupa nastalih kao rezultat njegove primjene u nastavnom procesu, načine stvaranja problemske situacije i njihovu učestalost (npr. postavljanjem problemskih pitanja i zadataka, tezom koju treba dokazati ili opovrgnuti, čitanjem književne kritike, citiranjem izvornog beletrističkog teksta, interpretativnim čitanjem odlomka i sl.), kao i na prepoznavanje problemskih situacija koje su izdvajali tokom faze njihovog definisanja kada je roman „Na Drini ćuprija“ u pitanju: problem hronotopa u romanu, *danak u krvi* – istorijski događaj naspram književnoumjetničke interpretacije, legende, mitovi i epska vizija svijeta, Radisav kao nosilac ideje slobodarstva, sukobi u romanu kao nosioci stradanja, a ne promjena, imagološka slika svijeta, most na Drini kao simbol umjetnosti i neprolaznosti, „mali čovjek“ kao središte Andrićevog pripovjedanja, intertekstualne veze u romanu, prološka i epiloška granica teksta... Pritom, autorka ostavlja mogućnost proširivanja problemskih čvorišta onima koje su respodenti, tokom svoje prakse, utemeljili. Dobijeni rezultati potvrdili su glavnu hipotezu istraživanja (profesori maternjeg jezika u srednjim školama posjeduju pozitivno mišljenje o problemskoj nastavi književnosti, prepoznaju njene prednosti i dobre strane i često je primjenjuju).

U petom poglavlju *Predlog primjene problemskog pristupa u romanu „Na Drini ćuprija“*, autorka na osnovu svega prethodno rečenog, nudi predloge primjene problemskog pristupa na odabranom romanu, ističući da su to samo neke od mogućnosti i ostavlja ovu problematiku otvorenom za nastavničku inventivnost i za neka nova učenička čitanja ovog sivevremenog književnog djela. Prateći romanesknu strukturu djela, kandidatkinja markira i razrađuje prethodno navedene problemske situacije i predlaže istraživačke zadatke na osnovu kojih će učenici biti u mogućnosti da, tokom čitanja djela promišljaju, istražuju i samostalno dolaze do rješenja, koja će na narednim časovima razmjenjivati na nivou odjeljenja.

U cjelini *Zaključak* sumiraju se prethodno izloženi rezultati istraživanja, čiji pregled potvrđuje da je istraživanje problemskog pristupa na romanu „Na Drini ćuprija“, dalo značajne podatke za sagledavanje uloge i značaja ovog metodičkog sistema u savremenoj nastavi književnosti. Autorka posebno ističe pozitivan odnos nastavnika prema ovom pristupu i njegovoj primjeni (uočavaju i ističu njegovu primjenjivost za razvoj kritičkog mišljenja i

promišljanja), kao i druge povoljnosti koje donosi učenicima (razmišljaju, otkrivaju, zaključuju, formiraju vlastiti stav u odnosu na pročitano, razvijaju samostalnost i samopouzdanje i dr.).

U radu koji je predmet ove ocjene, kao i u pojedinačnim poglavljima, autorka Andrijana Vidović dokazala je da posjeduje znanja iz nauke o književnosti, kao i specijalistička znanja iz metodike nastave književnosti. Takođe, umješnim definisanjem predmeta i cilja istraživanja, iz čega proizilazi izbor istraživačkog korpusa, metoda i tehnika istraživanja u procesu prikupljanja podataka, kao i njihove obrade i diskusije, te izvođenjem zaključaka, pokazala je da vlada metodologijom naučnog istraživanja na nivou potrebnom za izradu master rada.

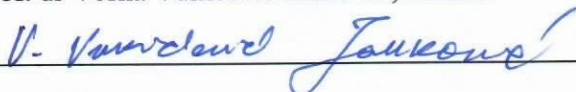
Master rad *Problemski pristup romanu „Na Drini ćuprija“ u srednjoškolskoj nastavi književnosti* kandidatkinje Andrijane Vidović značajan je i originalan doprinos razumijevanju i, nadamo se, još intenzivnijoj primjeni problemskog pristupa u nastavni književnosti tj. interpretaciji romana u srednjoj školi.

Imajući u vidu sve navedeno u ovom izvještaju, komisija sa zadovoljstvom predlaže Vijeću Filološkog fakulteta da izvještaj prihvati i odobri javnu odbranu master rada kandidatkinje Andrijane Vidović.

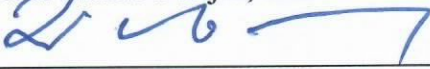
Nikšić, 12. april 2023.

KOMISIJA

Prof. dr Vesna Vukićević Janković, članica

Prof. dr Draško Došljak, član

Prof. dr Dušanka Popović, mentorka

